

ма доповнить існуючу солідарну, а майбутні пенсіонери зможуть розраховувати на більш високі доходи.

Список використаної літератури:

1. Кривобок Ю. Для надійної діяльності НПФ // Вісник Пенсійного фонду України. – 2012. – № 1. – С. 36-37.
2. Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування: Закон України від 9.07.2003 року № 1058 // Відомості Верховної Ради України. – 2003. – № № 49-51. – Ст. 376.
3. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо підвищення пенсій: Закон України від 3.10.2017 року № 2148-VIII // Відомості Верховної Ради України. – 2017. – № 40-41. – Ст. 383.

Ключові слова: пенсія, пенсійне забезпечення, накопичувальна система пенсійного страхування.

Ключевые слова: пенсия, пенсионное обеспечение, накопительная система пенсионного страхования.

Key words: pension, pension provision, accumulation system of pension insurance.

КРАСНОВ ЄГОР ВОЛОДИМИРОВИЧ

суддя Верховного Суду,
кандидат юридичних наук, доцент

МІЖНАРОДНИЙ ЗАХИСТ ПРАВ ГРОМАДЯН У СФЕРІ СОЦІАЛЬНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Відповідно до частини четвертої ст. 55 Конституції України [1] кожен має право після використання всіх національних засобів юридичного захисту звертатися за захистом своїх прав і свобод до відповідних міжнародних судових установ чи до відповідних органів міжнародних організацій, членом або учасником яких є Україна.

Можливість звернення громадян України до міждержавних органів із захисту прав людини впливає зі статей 22 і 28 Загальної декларації прав людини від 10 грудня 1948 року. Міжнародний пакт про економічні, соціальні та культурні права, прийнятий на XXI сесії Генеральної Асамблеї ООН 16 грудня 1966 року, також містить низку положень, що стосуються міжнародного захисту прав людини.

Відповідно до ст. 55 Статуту Організація Об'єднаних Націй сприяє загальній повазі і дотриманню прав людини і основних свобод для всіх, без розрізнення раси, статі, мови та релігії. Стаття 68 Статуту уповноважує Економічну і Соціальну раду давати рекомендації в цілях заохочення поваги прав людини і основних свобод для усіх. Раді доручено створити комісію із заохочення прав людини.

Відповідні інститути міжнародного захисту прав людини передбачені установчими документами спеціалізованих органів ООН (такою є Міжнародна організація праці), а також регіональних міжнародних організацій (для України це Рада Європи).

Організація Об'єднаних Націй не приймає обов'язкових для держав рішень з питань прав людини. Апарат ООН у своїй роботі із захисту прав людини може лише врахувати відповідне порушення прав людини. Тому, на нашу думку, складно визнати даний інститут міжнародного захисту прав людини ефективним. Водночас не можна не відзначити, що на зміну Комісії ООН з прав людини, яку розкритикували за надмірну політизованість, прийшла Рада ООН з прав людини. Відповідно до резолюції Генеральної Асамблеї від 15 березня 2006 року Рада ООН з прав людини складається з 47 членів, які обираються на три роки. Серед держав-членів Ради є й Україна.

МОП як спеціалізований орган ООН має свій контрольний механізм за застосуванням міжнародних норм про соціальне забезпечення. Проте цей інститут міждержавного захисту прав людини також є недостатньо ефективним. Річ у тім, що окремим громадянам не надане право звернення зі скаргами до МОП. Таке право мають тільки організації роботодавців і працівників, які можуть направити до Міжнародного бюро праці скарги на недотримання державою-членом МОП конвенції, учасником якої вона є. Тому слід погодитися з С.О. Івановим, що в епоху прагнення до повсюдного утвердження прав людини таке становище видається невинуватим і застарілим [2, с. 21].

Найбільш дієвим на сьогодні інститутом міжнародного захисту прав громадян України у сфері соціального забезпечення є Європейський суд з прав людини у Страсбурзі. У вітчизняній науці права соціального забезпечення рішення Європейського суду з прав людини та їх значення під час реалізації права на пенсію стали предметом дослідження М.М. Шумила в його докторській дисертації [3, с. 536-556].

Громадяни отримали можливість звернення до Європейського суду з прав людини з ратифікацією Верховною Радою України Конвенції про захист прав людини та основоположних свобод від 4 листопада 1950 року. Формально кажучи, ані Конвенція, ані Протоколи до неї не містять положень про захист прав громадян у сфері соціального забезпечення. Водночас у ст. 1 Протоколу № 1 зазначено, що кожна фізична особа має право безперешкодно користуватися своїм майном і не може бути позбавлена свого майна інакше як в інтересах суспільства і на умовах, передбачених законом і загальними принципами міжнародного права. Таким чином, якщо вважати, що пенсії та допомоги, соціальна допомога й інші види соціального забезпечення є майном, яке належить громадянам України на праві власності, очевидним є їх право звертатися за захистом свого порушеного права до Європейського суду з прав людини.

Отже, розгляд скарги громадянина України з соціальних питань Європейським судом з прав людини є видом міжнародного захисту його прав і свобод.

Закон України «Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини» від 23 лютого 2006 року [4] регулює відносини, що виникають у зв'язку з обов'язком держави виконати рішення Європейського суду з прав людини у справах проти України; з необхідністю усунення причин порушення Україною Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод і протоколів до неї; з впровадженням в українське судочинство та адміністративну практику європейських стандартів прав людини; зі створенням передумов для зменшення числа заяв до Європейського суду з прав людини проти України.

Рішення Суду є обов'язковими для виконання Україною відповідно до ст. 46 Конвенції. Однак з питань розгляду справ і виконання рішень Суду в соціальній сфері існує низка проблем. Йдеться про надмірну тривалість розгляду зазначеної категорії справ, проблеми з виконанням рішень, що знижує ефективність даного виду міжнародного захисту прав громадян у сфері соціального забезпечення.

Список використаної літератури:

1. Конституція України, прийнята на V сесії Верховної Ради України 28 червня 1996 року. *Відомості Верховної Ради України*. 1996. № 30. Ст. 141.
2. Иванов С.А. МОТ: контроль за применением международных норм о труде и его проблемы. *Государство и право*. 1997. № 2. С. 20-21.
3. Шумило М.М. Правовідносини у сфері пенсійного забезпечення в Україні: монографія. К. : Ніка-Центр, 2016. 680 с.
4. Про виконання рішень та застосування практики Європейського суду з прав людини: Закон України від 23.03.2006 № 3477-IV. *Відомості Верховної Ради України*. 2006. № 30. Ст. 260.

Ключові слова: соціальне забезпечення, захист прав громадян, міжнародний захист прав громадян.

Ключевые слова: социальное обеспечение, защита прав граждан, международная защита прав граждан.

Key words: social security, protection of citizens' rights, international protection of citizens' rights.

ПИЖОВА МАРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого,
кандидат юридичних наук, доцент кафедри загальноправових дисциплін
Інституту управління і права

ЩОДО ПИТАННЯ ВИДІВ ЮРИДИЧНИХ ТРУДОВИХ ГАРАНТІЙ

Будуючи соціальну правову державу, питання утвердження юридичних гарантій має наскрізною ниткою проходити через усю державну політику. Нажаль, ми маємо констатувати про постійне зниження